

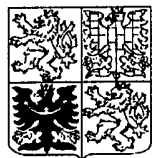
UŽITNÝ VZOR

(11) Číslo dokumentu:

7327

(19)

ČESKÁ
REPUBLIKA

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

(21) Číslo přihlášky: **7809-98**

(22) Přihlášeno: **23. 03. 98**

(47) Zapsáno: **28. 04. 98**

(13) Druh dokumentu: **U1**

(51) Int. Cl.⁶:

A 01 K 57/00

(73) Majitel:

ŠÍTAL Jan, Velešín, CZ;

(72) Původce:

Šítal Jan, Velešín, CZ;

(74) Zástupce:

Sedlák Jiří Ing., Pražská 58, České
Budějovice, 37004;

(54) Název užitého vzoru:

Rojochyt

CZ 7327 U1

Rojochyt

Oblast techniky

Technické řešení se týká rojochytu k umístění volně visícího roje včel, bez nutnosti použití žebříku. V rojochytu lze roj po zklidnění uchovat i přemísťovat.

5 Dosavadní stav techniky

Dosud známé typy rojáčků nevyhovují pro daný účel z různých důvodů. Při umísťování rojících se včel do různých bedniček je včelař nucen pracovat na žebříku v bezprostřední blízkosti roje. Při této manipulaci může dojít k přímému napadení včelaře rojem, a také hrozí riziko pádu z výšky. Pokud je roj usazen na špatně dostupném místě, je zpravidla potřeba spolupráce dvou včelařů, aby byl roj zachycen a snesen. Sbíráním rojů pomocí vaků z různých textilních a jiných materiálů, které jsou upevněny na tyči, dochází často k udušení a poranění včel. Tímto způsobem také není možno včely přemísťovat.

V CS AO č. 251 565, přihl. dne 24. 9. 1983 (autor J. Šítal), je známa konstrukce rojochytu ve tvaru tělesa opatřeného děleným víkem a odnímatelným dnem. Toto zařízení pracuje tak, že dělené víko, umístěné na vrchní části rojochytu, se opře v pracovní poloze o opěry, a vytvoří tak společně s tělesem rojochytu trychtýř, který umožňuje snadné setřesení a umístění roje v rojochytu. V otevřené poloze udržují dělené víko jistící pružiny. Včelař ovládá zavírání děleného víka pomocí ovládací šňůry. Po zachycení a zklidnění roje v rojochytu začne včelař postupně vsunovat do tělesa rojochytu vsunovatelnou část, která svým objemem vyplní vnitřní světlost tělesa rojochytu. Vsunovatelná část je opatřena královskou mřížkou, která oddělí matku, a diagonální mřížkou, po které se včely přesunují k víku s větracími otvory. Nakonec se rojochyt otočí dnem vzhůru, odejme se dno a odebere se matka. Toto řešení odstraňuje nebezpečí manipulace ve výšce, neboť rojochyt lze nasadit na tyč. Konstrukce tohoto rojochytu je však příliš komplikovaná, a včelař musí dlouho čekat na zklidnění roje a následně opět s rojem manipulovat při zasouvání vsunovatelné části, oddělování matky a umísťování zachycených včel. Rojochyt je také konstruován jako jednoúčelové zařízení, které nelze mimo období rojení včel žádným jiným způsobem využít.

Podstata technického řešení

Uvedené nedostatky do značné míry odstraňuje rojochyt ve tvaru tělesa, jehož jedna stěna je na vnějším povrchu opatřena závěsem pro tyč, na kterém jsou vytvořena vodící oka ovládací šňůry, a v horní části tělesa jsou otočně uloženy obě poloviny děleného víka opatřené úchyty pro ovládací šňůru, podle tohoto technického řešení.

Jeho podstata spočívá v tom, že v horní části tělesa je upevněn odnímatelný trychtýřovitý nástavec s kónickými opěrami, ve kterém jsou otočně uloženy obě části děleného víka. Dělené víko je vytvořeno z průsvitného materiálu, a opatřeno větracími otvory. Mezi oběma částmi děleného víka prochází středová výztuž s otvorem, ve kterém je vsazena válcová klec ohraničená královskou mřížkou. Pro účinek technického řešení je podstatné, že stěny tělesa jsou alespoň na svém vnitřním povrchu, popř. v celém průřezu vytvořeny z plastické hmoty, plexiskla, polyvinylchloridu, polyetylenu, epoxidu či jiného syntetického materiálu. Včely tento materiál nesnášejí, a snaží se nepříjemné prostředí opustit. Proto je alespoň jedna ze stěn tělesa opatřena česnem s královskou mřížkou a s vodítky pro větrací kryt. Pokud je větrací kryt odstraněn, česnem mohou procházet včely, nikoli však matka, která může opustit vnitřní prostor tělesa pouze do válcové klece.

Ve výhodném provedení technického řešení jsou ve dvou protilehlých kónických opěrách nástavce vytvořena madla pro lepší uchopení, a nástavec je na svém spodním obvodu opatřen

vodícími lištami, které vymezí přesné umístění nástavce v tělese. V rozích nástavce jsou upevněny zástrčky, které zapadají do otvorů v úchytech na tělese. Tímto výhodným uspořádáním se po zasunutí zástrček do úchytů stane z rojochytu jediné kompaktní těleso, které je možno snadno uchopit v madlech, přenášet a manipulovat s ním.

- 5 V dalším výhodném provedení technického řešení jsou na dvou protilehlých vnitřních stěnách tělesa upevněny nosné konzole s vybránými, do nichž zapadají přesazené konce včelařských rámečků. Do vybrání je možno zavěsit buďto čistou žlutou souš, pokud hodlá včelař využít roj k chovu, nebo je možno prázdné těleso použít k odkládání či přenášení samotných vložených plástů, např. při vytáčení medu.
- 10 Výhody rojochytu podle technického řešení spočívají především v tom, že umožňuje snášet usazené roje včel z těžko dostupných míst bezpečným způsobem. Včelař i velké množství včel, které při snášení jinými prostředky většinou hynou nebo jsou zraněny. Použití rojochytu podle technického řešení je šetrné i k okolnímu prostředí, takže je prakticky vyloučeno poškození míst, kde je roj usazen (stromy, štíty domů apod.), protože rojochyt se umísťuje přímo pod roj a je setřesen bez potřeby mechanického působení. Další výhodou je možnost přechovávat snesený roj včel přímo v rojochytu, protože těleso rojochytu je dostatečně větráno, aby roj nebyl udušen. To umožňuje při uzavření krytu česna nechat snesený roj uklidnit ve stínu, a přitom je možné případně snášet roje další. Celou manipulaci s rojochytem podle technického řešení zvládá jediný včelař, a to jak při přípravě rojochytu před započatím práce, tak při vlastním snášení i při oddělování matky. Pro oddělení matky není potřeba provádět žádnou další manipulaci s rojem, neboť po uklidnění matka sama přejde do válcové klece, odkud je možno ji odebrat. Otvory ve středové výztuži je možno uzavřít zátkou, a celý rojochyt i s rojem libovolně přenášet. Rojochyt podle technického řešení není jednoúčelovým zařízením. Lze ho využít i k odkládání plástů či rámečků, např. při vytáčení medu, a jeho využití je předpokládáno především v malochovech a u jednotlivých včelařů, ale může jej také více využít více malovčelařů společně. Tímto zařízením je také možno oddělit neznačenou včelí matku od původně usazeného včelstva, nebo z roje smeteného jiným zařízením z nedostupných míst.
- 25

Přehled obrázků na výkresech

- 30 Technické řešení bude blíže osvětleno pomocí výkresů, na nichž znázorňuje obr. 1 axonometrický pohled na těleso, na obr. 2 je znázorněn nástavec a na obr. 3 válcová klec, oba rovněž v axonometrickém pohledu, a na obr. 4 je pohled na nosnou tyč s nástavcem.

Příklad provedení

- 35 Rojochyt podle technického řešení je tvořen tělesem 1 ve tvaru kvádrů, jehož stěny jsou z plastické hmoty, a jsou spojeny svařováním. V horní části tělesa 1 je nasazen odnímatelný trychtýřovitý nástavec 2 s kónickými pevnými opěrami 8. Tyto opěry 8 slouží jako dorazy pro koncové polohy otevření obou částí děleného víka 3, 3', které jsou pomocí závěsů otočně uloženy v nástavci 2. Obě části děleného víka 3, 3' jsou z plexiskla, jsou opatřeny větracími otvory 4, a mezi nimi prochází pevná středová výztuž 5 s kruhovým otvorem 6. Do otvoru 6 je možno vsadit válcovou klec 7 ohraničenou královskou mřížkou z drátu nebo nezobrazenou zátku pro přenášení roje v rojochytu.
- 40

- Na jedné z bočních stěn tělesa 1 je přišroubován závěs 18 pro nosnou tyč 19, která je pomocí spojky 20 a závlačky 21 spojena s prodlužovací tyčí 22. Na závěsu 8 jsou vytvořena vodící oka 23 pro nezobrazené ovládací šňůry, upevněné známým křížovým způsobem k oběma protilehle sklopným částem děleného víka 3, 3'. V boční stěně tělesa 1 je česno 9 s otvory tvořícími královskou mřížku a s vodítky 10 pro větrací kryt 11, který je rovněž z plastu. Ve dvou protilehlých kónických opěrách 8 nástavce 2 jsou vytvořeny oválné otvory tvořící madla 12. Na spodním obvodu nástavce 2 jsou vodící lišty 13, vymezující přesnou polohu nástavce 2 v tělese 1. Ve všech rozích nástavce 2 jsou upevněny kovové zástrčky 14, které procházejí kónickými
- 45

opěrami 8 a zapadají do otvorů v úchytek 15 na tělese 1. Na dvou vnitřních protilehlých stěnách tělesa 1 jsou upevněny dřevěné nosné konzole 16 s vybránými 17 pro zavěšení včelařských rámečků nesoucích souše nebo pláсты.

Před započítím práce připraví včelař těleso 1 rojochytu tak, že odjistí zástrčky 14 a odejme nástavec 2. Pokud hodlá roj využít k chovu, zavěsí do tělesa 1 jednu čistou žlutou souš, na které se matka a roj usadí, a včelař jej pak přeloží do předem připraveného úlu. Pokud včelař hodlá oddělit matku, nezalozí do tělesa 1 žádnou souš. Nástavec 2 nasadí na těleso 1 a zajistí zástrčkami 14 do úchytků 15. Obě části děleného víka 3, 3' se otevrou a opřou o opěry 8, takže vytvoří nálevkovitý tvar, který umožňuje snadné umístění roje do tělesa 1 rojochytu. V rozevřeném tvaru se obě části děleného víka 3, 3' zajistí nití nebo tenkým drátkem, a otvor 6 se uzavře nezobrazenou zátkou. Do závěsu 18 se nasadí nosná tyč 19 a spojí se s prodlužovací tyčí 22, přičemž vodícími oky 23 prochází nezobrazená ovládací šňůra, která je na jednom konci rozdvojena a upevněna k oběma částem děleného víka 3, 3', a druhým koncem splývá volně podél nosné tyče 19 a prodlužovací tyče 22 k dosahu včelaře. Těleso 1 s nástavcem 2 se vysune pod visící roj, roj se setře do tělesa 1 a pomocí ovládací šňůry se uzavrou obě části děleného víka 3, 3'. Tím je roj umístěn a zajištěn v rojochytu. Dostatečný přístup vzduchu do tělesa 1 ke včelám zajišťují větrací otvory 4 a také česno 9. Po umístění roje se rojochyt uloží na klidné a chladné místo, kde se včely uklidní. Do otvoru 6 se namísto zátky vsadí válcová klec 7, ohraničená královskou mřížkou. Včely nesnášejí pobyt v plastu, a proto matka přejde do válcové klece 7, kde ji může včelař odejmout k dalšímu použití. Včely, umístěné v tělese 1, může snadno umístit do nového úlu, či s nimi posílí slabá včelstva. Odstraní-li se větrací kryt 11 z česna 9, osířelý roj se postupně navrátí do úlu matečného včelstva. Včelař provede jeho prohlídku a odstraní veškeré matečníky. Za dobrých podmínek může takto posílené včelstvo nanést větší snůšku medu.

25 Průmyslová využitelnost

Rojochyt podle technického řešení lze využít k odchytu včel při rojení, zejména v malochovu, ale též v intenzivním chovu včel.

NÁROKY NA OCHRANU

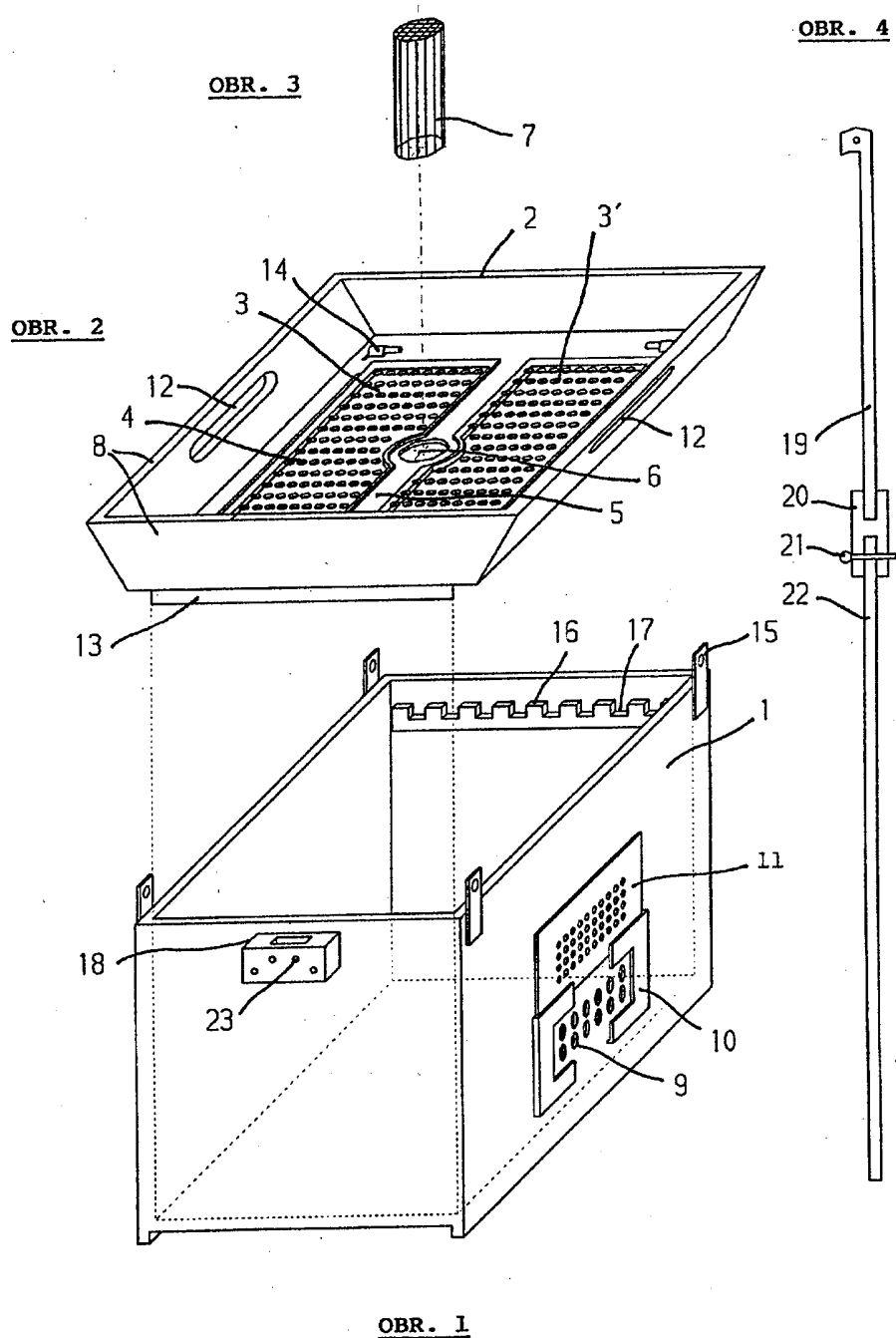
1. Rojochyt, tvořený tělesem, jehož jedna boční stěna je na vnějším povrchu opatřena závěsem pro nosnou tyč, na kterém jsou vytvořena vodící oka pro ovládací šňůry, a v horní části tělesa je otočně uloženo dělené víko opatřené úchyty pro ovládací šňůru, **v y z n a č u j í c í s e t í m**, že v horní části tělesa (1) je upevněn odnímatelný trychtýřovitý nástavec (2) s kónickými opěrami (8), ve kterém jsou otočně uloženy obě části děleného víka (3, 3'), vytvořené z průsvitného materiálu a opatřené větracími otvory (4), mezi oběma částmi děleného víka (3, 3') prochází středová výztuž (5) s otvorem (6), v němž je vsazena válcová klec (7) ohraničená královskou mřížkou, a stěny tělesa (1) jsou alespoň na svém vnitřním povrchu vytvořeny z plastické hmoty, plexiskla, polyvinylchloridu, polyetylenu, epoxidu či z jiného syntetického materiálu, přičemž alespoň jedna ze stěn tělesa (1) je opatřena česnem (9) s královskou mřížkou a vodítky (10) pro větrací kryt (11).

2. Rojochyt podle nároku 1, **v y z n a č u j í c í s e t í m**, že ve dvou protilehlých kónických opěrách (8) nástavce (2) jsou vytvořena madla (12), nástavec (2) je na svém spodním obvodu opatřen vodícími lištami (13), a v rozích nástavce (2) jsou upevněny zástrčky (14), které zapadají do otvorů v úchytech (15) na tělese (1).

3. Rojochyt podle nároku 1, **v y z n a č u j í c í s e t í m**, že na dvou protilehlých vnitřních stěnách tělesa (1) jsou upevněny nosné konzole (16) s vybráními (17) pro včelařské rámečky.

5

1 výkres

Konec dokumentu